

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на КИРИЛ МАРИНОВ ХРИСТОВ
на тема “Някои аспекти на взаимоотношенията изкуство – бизнес в съвременния свят на изкуствата. Примерът с творчеството на Марк Костаби”

Доц. д.изк. Незабравка Иванова

Разработената от Кирил Христов дисертация е посветена на определено интересна, значима и слабо разработена у нас тема, за което авторът трябва да бъде поздравен. Разработката е с обем около 140 страници, включваща увод, три глави, заключение, библиография и приложения.

Трудът на Кирил Христов се отличава със сполучлива структура, ясен, убедителен и четивен стил и последователност на изложението и анализ на изтъкнатите основни тези.

Още в Увода се подчертава, че разработката “представлява опит да се разкрият някои съществени черти в социалното функциониране на съвременното изкуство”. За целта е приложен анализ на художествените и комерсиалните процеси във времето на високите информационни технологии, което дава възможност да се очертае облика на съвременното изкуство “в светлината на комерсиализма”. Осветлена е спецификата на художествените процеси, които включват основни центрове на изкуствата в САЩ, Европа и Япония. Акцентува се на влиянието на галериите, дилърите и колекционерите върху поп арта в Ню Йорк.

Впечатляващ е анализът на изворите, по-сетнешното развитие на пластичния авангард на XX век и характеристиките на течението, утвърдило се под наименованието “поп арт”. Съпоставките между поп арта в различни водещи в това отношение центрове е от особена важност за разбирането на съвременното състояние и специфика на комерсиализацията на популярното изкуство.

В нашето изкуствознание не е известна друга така задълбочена и широко ерудирана трактовка на взаимоотношението “поп арт – комерсиализация”. Богатата добре аргументирана фактология на поп арта, представена в дисертацията, предоставя възможност за онагледяване на все по-нарастващата комерсиализация на това изкуство. В тази връзка логично следва по-обстойното разглеждане на случая “Марк Костаби” – творчеството на артиста, разбрано в много широк план, от конкретни произведения и мащабна менажерска и PR дейност до пропагандиране и популяризиране на “фабриката” т.е. начина за “правене на изкуство”.

За разбиране “фабриката за изкуство на Марк Костаби”, авторът предлага исторически дискурс на ателиета и работилници на известни художници, които са включвали в своите екипи творци и изпълнители, осъществяващи техните идеи и пластични виждания. Тази практика, известна от най-дълбока древност, се официализира и превръща в основна в съвременната епоха на комерсиализация на популярното изкуство. Новостта при Марк Костаби е в това, че фабриката е организирана според принципите и изискванията на модерната индустрия, с почасово заплащане, с осигуряване на всички необходими социални и здравни осигуровки, но и с поощряване на творческите идеи и нововъведения. Масщабната PR дейност, с включване на широка общественост чрез TV канал, където всеки може да вземе участие предлагайки идеи, които съответно се заплащат, говори за един нов етап в популярното изкуство – неговото превръщане в креативна, но и добре платена културна индустрия. Това е нова по същество художествено-комерсиална практика, която слабо е анализирана и теоретически все още неосмислена. Тя чака своите изследователи, теоретици и историци В този смисъл дисертационният труд на Кирил Христов прокарва нова посока на изследване и дава своя принос към изкуствознанието у нас.

Авторът на дисертацията обръща необходимото внимание на пластичния почерк на Марк Костаби, на неговото “човече” което представлява централен художествен образ – една човешка фигура без лице. Интерпретацията на автора е, че този образ олицетворява “склонността на съвременния човек понякога да се възприема като безлична фигура и да се идентифицира с привидно познатото” (с.67) Лицето е с цветове, светлосенки и тоналности, но без да притежава белезите на човешко лице очи, нос, уши и пр. Индивидуалността се изразява чрез различната “динамика” на тялото, поставена в разни жизнени ситуации. Още по-голяма универсалност на човечето придава и това, че то е без разови и антропологични белези. Това придава на неговия образ глобален характер без расови признаци, без антропологична характеристика - неща, които отличават съвременния човек, впрегнат в индустриалната и виртуална реалност на днешното време.

Въз основа на всичко казано до тук, убедено считам, че разработката на Кирил Маринов Христов притежава всички необходими качества на докторантски труд и предлагам на уважаемото Научно жури да гласува за присъждане на образователната и научна степен “доктор”.

Доц. д.изк. Н. Иванова.